

Anotace přednášek

Ing. Bc. Richard Maxmilian Sicha (Asociace muzeí a galerií ČR): **Připravovaný zákon o muzeích a galeriích a jeho perspektivy.**

Představení obsahu a formulace nové podoby tzv. muzejního zákona, který by doplnil zákon č. 122/2000 Sb. o sbírkách muzejní povahy.

PhDr. Helena Březinová, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i): **Textilní nálezy z hrobky hodnostáře Verkaurea z Abúsíru (Egypt).**

Přednáška bude zaměřena na obsáhlý soubor textilií z mumii, které pocházejí z výzkumu hrobky hodnostáře Verkaurea a jejího bezprostředního okolí v centrální části Abúsírské nekropole provedeného v letech 2006–2009. Datovány jsou do Třetího přechodného období, přibližně do 8.–7. století př. Kr. Dochované textilie jsou v naprosté většině spojeny s pozůstatky tkanin a obinadel použitých na ovinutí těla zemřelých. Jejich průzkum, dokumentace, srovnání a vyhodnocení přináší řadu jedinečných poznatků o úrovni a vyspělosti textilní produkce v tehdejší Egyptě, o variabilitě textilií i o různých způsobech jejich použití při posmrtné úpravě a mumifikaci lidských těl. Součástí prezentace bude i přiblížení práce v obtížných podmínkách výzkumu a odborného zpracování textilních nálezů přímo na nalezišti v poušti.

Mgr. BcA. Tereza Melicharová (Národní muzeum – Náprstkovo muzeu asijských, afrických a amerických kultur, Praha): **Textilní památky původních obyvatel Latinské Ameriky v Náprstkově muzeu.**

Ve fondu Střední a Jižní Ameriky Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur najdeme více než devět desítek předkolumbovských textilií z pouštních oblastí Peru a Chile. První část příspěvku se bude věnovat této textilní hrobové výbavě, jejíž stáří někdy přesahuje 1000 let. Druhá část příspěvku se pak zaměří na soudobou textilní tvorbu původních obyvatel Střední Ameriky. Současný ručně tkaný textil představuje pro nativní etnika kontinuitu s tisíciletou tradicí, způsob sebevyjádření i turistický artikl. Různé podoby textilních památek Latinské Ameriky, jejich původ i účel hrají zároveň důležitou roli při jejich vystavování.

Ing. Alena Samohýlová (Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze): **Sbírka fragmentů koptských textilií z Egypta v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze.**

Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze spravuje unikátní sbírku koptských fragmentů tkanin z archeologických vykopávek z Egypta, z období 3. až 11. století. Příspěvek představí sbírku z hlediska vývoje vzorové výzdoby fragmentů, materiálového zastoupení, technologického zpracování materiálu do tkanin, včetně specifických technik a konzervace a uložení fragmentů.

Mgr. Adriana Stříbrná (Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, Praha): **Kádžárský obrazový koberec s neobvyklým námětem ve sbírce Náprstkova muzea.**

Náprstkovo muzeum spravuje velmi rozsáhlou kolekci ručně tkaných a vázaných orientálních koberců čítajících zhruba tisíc sto kusů. Naprosto převažující většinu tvoří koberce turecké, potažmo anatolské, které se do sbírky dostaly jako dar německého sběratele českého původu Reinera Kreissla v 90. letech minulého století. Koberce, které pocházejí z někdejší Persie, pozdějšího Íránu, tvoří v celkovém objemu pouhý zlomek, přesto mezi nimi můžeme nalézt poměrně výjimečnou práci z období vlády perské kádžárské dynastie, rozměrný koberec s figurálním a architektonickým námětem, jehož tvůrci se zcela viditelně inspirovali světovou kolumbovskou výstavou konanou v Chicagu roku 1893.

Mgr. Klára Posekaná (Hornické muzeum Příbram): **Mexiko v obrazech.**

Ignác Tirsch, chomutovský rodák a člen jezuitského řádu, působil v 60. letech 18. století v Mexiku jako misionář. Po návratu do vlasti zachytil vzpomínky na tamní život, obyvatele i přírodní krásy v souboru 47 temperových kreseb. Dnes je tento ilustrovaný rukopis uložen v Národní knihovně pod názvem Codex Pictorius Mexicanus. Pro české prostředí 18. století se jedná o ojedinělý pramen k poznání oděvu exotických krajin. Zajímavé možnosti interpretace nabízí rovněž srovnání s v té době velmi populárními mexickými "pintura de castas", tedy soubory portrétů zachycujících průřez všemi vrstvami obyvatelstva, od evropské nobility až po míšence převážně indiánského a afrického původu.

Ing. Klára Drábková, Ph.D. (Vysoká škola chemicko-technologická v Praze): **Paravánek Japonské provenience z konce 19. století – průzkum a restaurování.**

Paravánek pocházející z Japonska z konce 19. století je vyrobený z několika různých materiálů – textil (hedvábí, bavlna), papír, dřevo, kov (mosazné panty) několika různými technikami – malba na hedvábí, ošie (vatou vycpané postavy), tisk na papíře a malba na dřevě. Paravánek byl silně znečištěný a ve velmi špatném stavu, ačkoli byl v minulosti již opravovaný. V nejhrošším stavu byly textilní části. Tkaniny byly velmi křehké, popraskané, s úbytkem původního materiálu, dřívější opravy byly zcela nefunkční. Na základě vyhodnocení podrobného průzkumu předmětu a provedených zkoušek byly restaurovány všechny části paravánku. Pro textilní části bylo zvoleno lepení pomocí adheziva Lascaux 5350.

Mgr. Monika Tauberová (Národní muzeum, Praha): **Pánské slaměné klobouky z Haliče českého sběratele a etnografa Františka Řehoře (1857-1899) ze sbírky Národního muzea.**

František Řehoř (1857-1959) zasvětil ukrajinským skupinám Huculů, Bojků, Lemků, Rusínů a Židů svůj život. Naučil se jejich jazyk a začal kreslit a zapisovat svá etnografická pozorování. Později také fotografovat. Pro Náprstkovo muzeum sbíral předměty od roku 1879. Dnes se etnografická sbírka ze staré Ukrajiny nachází v Národopisném muzeu Národního muzea. Součástí této sbírky jsou pánské slaměné klobouky z Haliče, zdobené zajímavými materiály – skleněnými korálky, pavími péry, umělými květy, kohoutími péry a.j

Hana Tefal Juránková, M.A. (soukromá restaurátorka): **Restaurování a zhotovení repliky u nás jediné dochované uniformy maltézského rytíře.**

V úvodu nastíněné dějiny a původ řádu maltézských rytířů vysvětlí význam a poslání johanitů i jejich příchod do Strakonice. Příspěvek dále obsahuje krom restaurátorského postupu při ošetření dochované uniformy i záludnosti zhotovení její repliky pro vystavení na strakonickém hradě. Podstatnou částí je i základní rozlišení zvláštních oděvů a viditelných řádových znamení.

Mgr. Radomír Sabol (Pamiatkový úrad SR): **Bizarná kazula z Marianky.**

Príspevok má za cieľ predstaviť odbornej verejnosti jedinečný odevný kus - kazulu, ktorá vo svojej výzdobe uplatňuje orientalizujúce bizarné vzory. Bohoslužobné kňazské rúcho je zdobené výlučne svetskými, ďalekovýchodnými motívmi. Zachovalo sa v inventári Kláštora tešiteľov v Marianke pri Bratislave ako súčasť početného konvolútu historického liturgického odevu. Žiaľ, okolnosti vzniku liturgického rúcha a pôvod tkaniny, nie sú známe. Z toho dôvodu je potrebné obrátiť pozornosť na východiská obdobnej textilnej produkcie daného obdobia. Pozoruhodné vzory tkaniny upútavajú nie len odbornú ale i laickú verejnosť. Jedinečnosť liturgického odevu zvyrazňuje aj absencia textilných pamiatok s podobnými motívmi a výtvarnými kvalitami v slovenskom i širšom stredoeurópskom prostredí. Podľa teoretických východísk je miesto vzniku tkaniny potrebné hľadať niekde v západoeurópskom prostredí.

Veronika Richtr Nauschová (Židovské muzeum v Praze): **Textilní nálezy z geniz a jejich restaurování.**

Příspěvek sděluje základní informace o genize jako takové i o jednotlivých genizách nalezených v českých a moravských synagogách, uložených dnes v Židovském muzeu v Praze. Průzkum geniz provádí Židovské muzeum od roku 1996, a během této doby bylo prohlédnuto více jak 50 synagog. Pouze v některých byly objeveny pozůstatky geniz, v neporušeném stavu se nacházela jediná, a to na půdě synagogy v Luži. Předměty sem byly ukládány snad od doby kolem roku 1780, kdy byla synagoga postavena, a až do počátku 20. století. Pestrost nalezených materiálů činí z této genizy náš nejvýznamnější a nejkompexnější objev. Ostatní genizy nebyly nalezeny kompletní, i v nich ale bylo nalezeno množství velmi zajímavých textilií. Hlavní část příspěvku je věnována především představení textilního nálezu v Luži a postupům jeho restaurování. Vzhledem k tomu, že předměty uložené do geniz byly určeny k postupnému rozkladu a zániku a byly také nalezeny v různých fázích tohoto procesu, jsou přístup k jejich restaurování i jednotlivé postupy mnohdy specifické.

Mgr. Jindřich Mleziva (Západočeské muzeum v Plzni, p. o.): **Balkánský textil ve sbírce Západočeského muzea v Plzni.**

Ve sbírce ZČM v Plzni je uložen soubor textilií pocházejících ze zemí jihovýchodní Evropy. Jedná se o fragmenty s výšivkami nebo o oděvy, které získal na konci 19. století a na počátku 20. století tehdejší ředitel Západočeského umělecko-průmyslového musea Josef Škorpil. Ukázky pocházejí z Bulharska, Severní Makedonie, Srbska, Kosova, Albánie, Černé Hory, Bosny a Hercegoviny a Chorvatska. Významným podnětem pro nákup dalších předmětů byla rovněž rozsáhlá výstava výšivek otevřená v nové budově muzea v roce 1903. Zde byly prezentovány jak sbírky muzea, tak i rozsáhlé zápůjčky z celé Evropy.

Bc. Soňa Krátká (Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě): **Sběr bratří Škorpilu v Bulharsku ve 2. polovině 19. století.**

Sbírka vysokomýtského muzea obsahuje pozoruhodný soubor předmětů z Bulharska. Předměty darovali do muzea vysokomýtsští rodáci a zároveň zakladatele vědeckého oboru archeologie v Bulharsku. Tento fond obsahuje mnoho šperků ale i části kroje či předměty z kameniny. V referátu se představí tyto předměty jako soubor.

Mgr. Barbora Svobodová (Muzeum Brněnska): **Soubor balkánského textilu a doplňků ve sbírkách Muzea v Ivančicích.**

V Muzeu v Ivančicích v podsбірce historické, ve fondu textil se nachází malý soubor textilních předmětů z oblasti Balkánu. Předměty jsou z různých oblastí rozsáhlého území, ale spojuje je osobnost dárce. Podrobnějším studiem bylo zjištěno, že se jedná o unikátní exponáty, které budou představeny včetně doplňujících informací.

Dr. Antal Ildikó PhD., Ziegler Gábor (Magyar Múszaki és Közlekedési Múzeum, Budapest): **Dílny modrotisku v Maďarsku, a jejich muzejní kuriozity.**

Technika výroby modrotisku byla organizací UNESCO prohlášena za nehmotné kulturní dědictví v roce 2018. Členem této nominace se kromě Česka, Slovenska, Rakouska a Německa stalo také Maďarsko. V prezentaci bude představena historie a tradice modrotisku v Maďarsku, která má pravděpodobně mnoho paralel s prací a výsledky dílen modrotisku v sousedních zemích. Kromě popisu dílen, které udržují tradici modrotisku a které fungují dodnes, se autoři budou věnovat i odborné prezentaci modrotiskové dílny ve městě Pápa, která je součástí historického dědictví dějin techniky a dnes funguje jako muzeum. Budou nastíněny některé fáze mechanizace modrotisku a zvláštní pozornost bude upřena na různé technické postupy a na zařízení dochovaná v Maďarsku, z nichž se některé se nachází v muzeích nebo u soukromých sběratelů. K tématu prezentace přistoupí autoři nejen z historické stránky. Představí také proces restaurování potiskovacího stroje, zv. „Perrotina“ z modrotiskové dílny v Bácsalmás.

PhDr. Petra Mertová, Ph.D. (Technické muzeum v Brně): **Pařížská agentura J. Claude Frères & Cie. a její reference o pařížské módě pro brněnskou firmu Bedřich Redlich.**

Poznání principu fungování průmyslové textilní výroby na počátku 20. století je možné z řady zdrojů. Za málo zmapovaný pramen poznání lze považovat informace respondentů ze zpravodajských agentur, které dodávaly do podnikových kanceláří a couturierům inspirace z francouzského prostředí, zejména z pařížských salonů, ze společenských událostí i od výrobců samotných. Ve fondu Technického muzea v Brně se dochovaly tzv. kurýry zasílané do sídla firmy Bedřich Redlich zpravodajskými agenturami Bilbille, Baudré & Co. a Jean C. Frères & Cie. S firmou Redlich prokazatelně komunikovala nejdříve a snad i nejdéle kancelář J. Claude Frères & Cie a to od roku 1908, kdy je datován první dochovaný dopis. Příspěvek představí dochované dopisy z let 1908-1912.

Radek Polách (Muzeum Novojičínka): ***Svůj slaměný širák odhazují v dále.***

Primárním tématem příspěvku je prezentace klobouků a pokrývek hlavy z přírodních materiálů, které ovlivnily v jisté míře dějiny módy v zemích Koruny české a následně samostatného Československa. Ve sbírkách paměťových institucí se dochovaly unikátní „slaměné“ exponáty propojené výrobou z přírodních vláken. V první třetině 20. století si šlechta a podnikatelé vozili exponáty ze zahraničních cest, ať již to byl Orient, Afrika nebo Amerika. I světoznámý „panamák“ je dodnes dílem materiálově původem z palmových plantáží v Ekvádoru, který se vyráběl v několika kloboučnických továrnách ve střední Evropě.

MgA. Jitka Škopová (Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze): ***Průmysl a umění.***

Představením cyklu čtyř výstavních konceptů a doprovodných filmů bude poukázáno na současné metody instalace v muzeu a v galerii. Prezentace zohlední jak pomocí pečlivě formulovaných textů a promyšleně koncipovaných tematických celků otevřít komplexní témata identity, etiky, hodnoty, kvality, originality, vkusu či nevkusu. Vyzdvihne se role vhodně zvolených materiálů použitých v instalaci, které dokážou vlastním způsobem iniciovat diváka. Představen bude význam participace návštěvníků na vzniku výstavních prvků a možnost vlastního tvoření, které vytváří kulturní a společenské mosty.

Mgr. Eva Figurová, Bc. Jitka Kottová (Západočeské muzeum v Plzni): ***Pleny z Chotěšavska.***

Příspěvek prezentuje práci s textilními předměty z etnografické podsbírky ZČM ve dvou rovinách. První rovina, historicko-etnografická, zasazuje chotěšovské pleny do kulturního rámce (vymezení etnografického regionu Chotěšovska, problematika a výzvy při studiu tradiční lidové kultury svébytné skupiny českých Němců na Plzeňsku), dále představuje reidentifikaci předmětů a možnosti prezentace sbírky formou digitalizátů. Druhá v pořadí, rovina konzervátorská prezentuje možnosti ošetření sbírky černých plen hedvábím vyšíváných a bílých plen vyšíváných bavlněnou přízí, ze zkoumané oblasti. Příprava na digitalizaci přinesla různé otázky ohledně jejich čištění, vyrovnání a uložení a začátek dlouhodobého procesu, který tento velký konvolut přináší.

Mgr.art. Alžběta Vakulová (Vysoká škola múzických umení v Bratislave): ***Múzejné zbierky prezentované vo fyzickom aj v nefyzickom prostredí.***

Cieľom príspevku je zamerať sa na propagáciu zbierkových predmetov múzea nielen pomocou expozícií a fyzickej prezentácie zbierkových predmetov, ale aj na nefyzické nevýstavné priestory a platformy. Príspevok sa bude orientovať aj na online prostredie a na dátové nároky, ktoré sú pri tomto spôsobe šírenia potrebné/nutné. Príklady prezentácie zbierok bude príspevok demonštrovať na predmetoch Múzea Divadelného ústavu a jeho zbierkových predmetov, a to v projektoch: expozícia Divadelné storočie – Stopy a postoje, ktorá bola následne zaznamenaná na platforme Google Arts & Culture; výsledky digitalizácie Múzea Divadelného ústavu a následne zverejnenie projektu na online platforme Divadelného ústavu, a to s prihliadnutím na dátovú štruktúru a elektronickú evidenciu zbierkových predmetov.

Mgr. Daniela Klvaňová (Východočeské muzeum v Pardubicích): ***Jaké odění, takové uctění:***
Nahlédnutí do výstavy vzniklé ze spolupráce dvou muzeí.

Východní Polabí, Orlické hory nebo kraje českých vysočin – i to jsou oblasti, ač méně známé, kde venkované hrdě nosili své kroje. Právě na ně se zaměřila výstava s názvem Jaké odění, takové uctění: Nahlédnutí do šatníku východočeských venkovanů, která vznikla ve spolupráci Východočeského muzea v Pardubicích a Muzea Ostrov lidových krojů. Její vznik a výslednou podobu, ale i zapojené prvky a inspirace, představuje tento příspěvek. Formou pozvánky s přesahy seznámí posluchače ve zkratce se zvoleným tématem projektu, výstavními prvky i samotnými exponáty.